

**ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**Огляд зустрічі
голів конституційних судів України, Литви, Латвії,
Грузії та Молдови
під час офіційної церемонії святкування
23-ї річниці Конституції Литовської Республіки**

25–27 жовтня 2015 року Голова Конституційного Суду України Ю. Баулін та суддя Конституційного Суду України С. Шевчук взяли участь в офіційній церемонії святкування 23-ї річниці Конституції Литовської Республіки.

26 жовтня делегація українських конституціоналістів відвідала Сейм Литовської Республіки, де відбулася офіційна зустріч голів конституційних судів зі Спікером Сейму Литовської Республіки пані Л. Граужинене. У заході також взяли участь Голова Конституційного Суду Грузії Г. Папуашвілі, Голова Конституційного Суду Латвійської Республіки А. Лавінш, Голова Конституційного Суду Республіки Молдова А. Тенасе, Голова Конституційного Суду Литовської Республіки Д. Жалімас.

У ході зустрічі спікер Сейму підкреслила важливість тісного та конструктивного діалогу і співпраці між Конституційним Судом Литовської Республіки та конституційними судами України, Молдови та Грузії. Вона зазначила, що співпраця у правовій сфері є перспективною та важливою, оскільки «у світлі геополітичних проблем це необхідно для зміцнення діяльності конституційних судів у всіх державах Східного партнерства».

У свою чергу Голова Конституційного Суду Литовської Республіки Д. Жалімас зазначив, що «правова спільнота прагне активно сприяти демократизації країн Східного партнерства, їх євроатлантичній інтеграції, успішній реалізації конституційних реформ, а також зміцненню верховенства закону і поваги до прав і свобод людини».

Того ж дня Ю. Баулін та С. Шевчук відвідали Конституційний Суд Литовської Республіки, де відбувся круглий стіл на тему «Діалог між конституційними судами: передумови, платформи, перспективи», на якому учасники обговорили перспективи розширення взаємного міжнародного співробітництва у галузі конституційного правосуддя.

26 жовтня 2015 року Голова Конституційного Суду України Ю. Баулін, Голова Конституційного Суду Грузії Г. Папуашвілі, Голова Конституційного Суду Литовської Республіки Д. Жалімас та Голова Конституційного Суду Республіки Молдова А. Тенасе підписали Декларацію «Про створення Асоціації конституційного правосуддя країн регіонів Балтійського та Чорного морів». Цією Декларацією вони затвердили свій намір зміцнювати конституційне правосуддя в країнах регіонів Балтійського та Чорного морів та погодилися сприяти діало-

гу з усіх питань щодо конституційного, структурного та оперативного аспектів конституційної юрисдикції.

27 жовтня 2015 року відбулась офіційна церемонія святкування 23-ї річниці Конституції Литовської Республіки. У заході взяли участь Президент Литви Д. Грібаускайте, спікер Сейму Литовської Республіки Л. Граужинене, Прем'єр-міністр Литовської Республіки А. Буткявічюс, Міністр юстиції Литовської Республіки пан Ю. Бернатоніс, Голова Конституційного Суду Литовської Республіки Д. Жалімас, судді Конституційного Суду Литовської Республіки, іноземні послы, науковці, представники судових установ, законодавчої та виконавчої влади, міжнародних організацій, представники конституційних судів Грузії, Латвії, Молдови, України та Конституційного Трибуналу Республіки Польща.

Голова Конституційного Суду Литовської Республіки, вітаючи присутніх, зазначив, що Конституція Литовської Республіки, яка була прийнята 25 жовтня 1992 року на референдумі литовським народом, є найстабільнішою за всю історію країни. «Стабільність Конституції має велике значення, тому що тільки будучи стабільною вона може бути сильним фундаментом для суспільства та держави», — зазначив він.

Президент Литовської Республіки Д. Грібаускайте у своєму виступі підкреслила, що Конституція гарантує стабільність і безпеку держави та права кожного. «Ми повинні переконатися, що ні слово, ні зброя не зазіхатимуть на фундаментальні цінності — незалежність, територіальну цілісність і конституційний порядок», — сказала Президент.

Спікер Сейму Л. Граужинене звернула увагу на необхідність кожного громадянина знати, що його права і свободи захищені Конституцією Литовської Республіки.

Прем'єр-міністр А. Буткявічюс у своєму виступі наголосив, що лише глибоке знання Конституції дозволяє нам мати краще розуміння конституційних основ, на яких будується наша держава.

Іноземні гості у своїх вітальних промовах підкреслили успішну і плідну співпрацю між конституційними судами, необхідність вчитися один у одного і тим самим збагачувати свій досвід, щоб забезпечити ефективну діяльність конституційних судів.

З вітальним словом до присутніх звернувся Голова Конституційного Суду України Ю. Баулін. Він привітав присутніх «з одним із головних державних свят Литовської Республіки — днем Конституції» та висловив подяку за запрошення взяти участь в урочистостях з приводу цієї непересічної події у житті дружнього Литовського народу.

«Прийняття Конституції Литви за результатами референдуму, що відбувся 25 жовтня 1992 року, стало, без перебільшення, вінцем процесу розвитку сучасної литовської державності, започаткованого у 90-х роках минулого сторіччя», — наголосив Ю. Баулін.

Голова Конституційного Суду України зазначив, що засади конституціоналізму, який став основним принципом врегулювання правовідносин у сучасній Литві, формувалися не тільки під впливом досвіду європейської демократії, вони мають і глибоке історичне коріння. «Не зайве згадати, що складені ще у сиву давнину Судебник та Статути Великого князівства Литовського вже тоді набагато

випереджали правові акти держав європейського континенту за рівнем своєї правової культури та правової визначеності», — продовжив він.

Завершуючи свою доповідь та користуючись нагодою, Голова Конституційного Суду України висловив щирі слова вдячності дружньому Литовському народу за підтримку України у скрутні для неї часи.

Професор Г. Сухоцька представила доповідь на тему «Нові конституції і процес внесення змін до конституцій Центральної та Східної Європи — “пост-трансформаційний” ефект?». Вона зазначила, що незважаючи на спільну мету — відхід від комунізму, країни, що пережили трансформацію 1990 року, мають між собою суттєві відмінності. «Одна з найважливіших відмінностей обумовлена різним “досвідом” державності та конституціоналізму», — продовжила доповідач.

«З самого початку трансформаційного періоду в різних державах висловлювалися побоювання за приводу «уніфікації» правових норм і надмірної “стандартизації” рішень конституційного характеру. Це особливо стосувалося деяких індивідуальних прав і свобод», — підкреслила професор.

У своїй доповіді Г. Сухоцька наголосила, що деякі конституційні зміни виникають у результаті політичних і силових домовленостей. На її думку, така тенденція спричиняє конституційні зміни, здійснювані таким способом і в такій формі, що зумовлюють побоювання щодо використання конституції як інструменту.

Завершуючи свою доповідь, професор Г. Сухоцька наголосила, що елемент перманентності конституції не може ґрунтуватися виключно на арифметичних міркуваннях у зв'язку зі співвідношенням числового виразу переваги правлячих сил у парламенті і партій, що перебувають в опозиції. «І спосіб (порядок) прийняття і застосування конституції повинен створювати в суспільстві зміни під впливом політичних обставин. В іншому випадку може виникнути ситуація, в якій, як казав один учасник польських конституційних дебатів, “політика, пожирає конституцію”», — зауважила доповідач.

Також з доповіддю виступив суддя Конституційного Суду Литовської Республіки у відставці, професор В. Сінкявічюс. Він зазначив, що з того часу, коли було прийнято Конституцію Литовської Республіки, поняття Конституції (як і самої правової системи) дуже змінилося. «Від поняття Конституції як основного закону ми перейшли до поняття, що Конституція як особливий правовий акт посідає місце над законами і є вищим національним правом, що складається не тільки з норм, а й принципів та містить не тільки експліцитне, а й імпліцитне правове регулювання», — додав доповідач.

В. Сінкявічюс наголосив, що все частіше Конституція сприймається як складна правова реальність, а також як гармонійна правова система права, в якій всі правові положення узгоджені між собою, в якій немає правових прогалів і внутрішніх суперечностей.

Професор підкреслив, що піддаючись тлумаченню, Конституція є правом, що постійно розвивається. «Так, з часом Конституція не тільки зберігається, а й захищається від загроз минулого, тому що постійне тлумачення її положень надає їм відчутну сутність і буття», — зауважив пан В. Сінкявічюс.

Завершуючи свою доповідь, доповідач наголосив, що як би не змінювався зміст Конституції шляхом поправок, скільки б аспектів її утримання не розкрива-

лося шляхом тлумачення, справжня Конституція — не на папері, а в тому, як ми насправді її поважаємо і втілюємо в життя.

Під час відвідання Конституційного Суду Литовської Республіки Голова Конституційного Суду України Ю. Баулін залишив запис у Книзі почесних гостей.

Також під час візиту до Литовської Республіки Голова Конституційного Суду України дав інтерв'ю агенції новин BNS. Під час бесіди співрозмовники обговорили питання конституційної реформи в Україні та ініціативу Конституційного Суду України в Батумі у вересні цього року, результатом якої стала Спільна Заява.

Прес-служба Конституційного Суду України